

Interreligieuze viering “Onze aarde in bruikleen” 22 januari 2022

Verwelkoming en verontschuldigingen

Welkom aan u allen in deze viering: De Protestantse gemeente van Hasselt- de vertegenwoordiger van de moslimgemeenschap Bahattin Koçak en de vertegenwoordiger van de Alevieten Tuncay Tasçi

Moge wij als zoekende gelovigen hier bijeen zijn om ons te voeden aan de Bron van alle Leven en om elkaar tot steun te zijn op deze tocht.

Vandaag komen we samen rond het thema Onze aarde in bruikleen.

Verontschuldigingen: NN

Lichtritueel

We steken de kaarsen aan in verbondenheid met allen die hier niet aanwezig kunnen zijn en in verbondenheid met alle slachtoffers van ziekte, ongeval, geweld en onrecht.

We denken speciaal aan NN

In naam van de Rechtvaardige!

Moge het licht van de rechtvaardige tot in de oneindige onze gids zijn!

Moge het licht aangestoken worden in naam van de Liefde van de Rechtvaardige

Moge het licht aangestoken worden in naam van de Liefde van de Profeten

Moge het licht aangestoken worden in naam van de Liefde van de Heiligheid

Moge het licht aangestoken worden in naam van de Liefde van de Mensheid,
de Liefde en de Vrede!

Moge het licht aangestoken worden in naam van de Liefde van
ons begeleiden en gidsen!

Hij is de Waarheid en de Waarheidslevende!

Openingslied : Alles begon met God,

Refrein

Al - les be - gon met God, het wa - ter en het licht en de
mens en het vuur en de lief - de: het be gon met God!

Strofe

1. En de mens met zijn o - gen om de zon te
3. En de mens met zijn han - den om een bloem te
zien en te wand' - len in het licht, in dat licht de
pluk - ken, om te bou - wen aan een huis, er te wo - nen
and' - re mens te zien die met hem gaat!
met zijn kin - de - ren, naar Hem ge - maakt.

Situering van het 'thema'

Vrienden,

In het kader van het jaarthema **Leven met genoeg op maat van mensen en planeet kozen we** voor deze interreligieuze viering het item **“onze aarde in bruikleen”**

Voor wie het nuchter bekijkt en ziet hoe het er momenteel aan toe gaat, lijkt het haast hopeloos. Anderzijds zeggen we al vele decennia dat ons kapitalistisch systeem te veel ellende, ongelijkheid, uitbuiting en uitputting van de aarde meebrengt.

Kunnen we een heilvolle transformatie mee bevorderen?

De onrust in de wereld weerspiegelt zich in de onrust in onszelf. We voelen immers de steeds maar toenemende chaos. Het lijkt wel of we de controle op ons leven kwijt zijn.

We leven niet in een tijdperk van verandering maar we leven in een verandering van tijdperk. Dat hebben we sinds de industriële revolutie, ruim 200 jaar geleden, niet meer meegemaakt.

Grondige transformatie is al ingezet en nodig maar vraagt ook een: andere kijk op de natuur, op de mens en zijn plaats in de schepping én op de medemens, op het Mysterie dat het leven draagt en we God, Allah, Adonai Vader en Moeder noemen.

Kunnen onze geloofsovertuigingen ons helpen om die fundamentele ommekeer te maken, individueel en maatschappelijk?

Om het onderscheid te maken tussen wat nu prioritair is en bijkomstig, wat een ethisch verantwoorde levensstijl is, hoe we bruggen bouwen tussen mensen en gemeenschappen, wat hoop en inspiratie kan geven bij de last en pijn van die ommekeer?

Kunnen we als gelovigen nog gist zijn, nog licht zijn, nog wegbereiders die toekomst mee mogelijk maken. Mensen die vreugde en hoop kunnen brengen?

In vele van die tradities wordt gesproken over de noodzaak van ommekeer!
Om daarvoor bezieling te vinden zijn we hier samen en laat het ons nu enkele minuten stil maken, om stil te staan bij onze adem, om kans te geven aan de Geest om ons te raken en te verbinden met zijn levenwekkende kracht.

Stiltemoment

“Laat ons geen vooruitgang noemen,
waar een ander aan ten onder gaat.
Laat ons geen groei noemen,
waar een ander minder van wordt.
Laat ons geen vrijheid noemen,
wat een ander het recht ontnemt
om zichzelf te zijn.
Laat ons geen gemeenschap noemen,
waar de minste niet de meeste aandacht krijgt.
Laat ons zelf de verandering zijn,
die we in de wereld willen zien”

Mahatma Gandhi

Gebed om vergeving

Inleiding

Hoe leger het hart van een persoon is, des te meer heeft hij behoefte om te kopen, te bezitten en te consumeren voor zichzelf, zonder rekening te houden met de ander.

Omdat ook wij die grenzen opzoeken en overschrijden, willen we nu bidden om vergeving.

Voorganger: Heer, wanneer wij ons opsluiten in onze eigen gekende en gesloten kring, nodigt Gij ons uit om open te staan voor de hele wereld en bruggen te slaan naar de medemensen overal.

Heer, ontferm U over ons.

Allen: Heer, ontferm U over ons.

Voorganger: Christus, wanneer wij dromen van rijkdom en ongeremde consumptie, wijst Gij ons op het visioen van een gedeelde toekomst op een gezonde aarde.

Christus, ontferm U over ons.

Allen. Christus, ontferm U over ons.

Voorganger: Heer, wanneer wij leven alsof alles wat we hebben of doen, vanzelfsprekend is, roept Gij ons op tot een nieuw denkmodel over de mens, het leven, de samenleving en de relatie met de natuur.

Heer, ontferm U over ons.

Allen: Heer, ontferm U over ons.

Heer God, laat uw ontferming ons hart genezen en wegleiden van de wegen die naar dood en vernieling leiden.

Bevrijd ons van onze enge kijk en schep in ons de vaardigheid om te kiezen voor vrede, gerechtigheid en volheid van het leven.

Allen: Amen.

Lezing 1 Gen.1, 26-30 en Gen. 2, 1-2)

God zei: 'Laten Wij mensen maken die ons evenbeeld zijn, die op Ons lijken; God schiep de mens als zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep Hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep Hij de mensen.' Hij zegende hen. Ook zei God: 'Hierbij geef Ik jullie alle zaaddragende planten en alle vruchtbomen op de aarde; dat zal jullie voedsel zijn. Aan de dieren die in het wild leven, aan de vogels van de hemel en aan de levende wezens die op de aarde rondkruipen, geef Ik alle groene planten tot voedsel.' En zo gebeurde het. God zag

alles wat Hij had gemaakt: het was zeer goed. Het werd avond en het werd morgen. De zesde dag.

Zo werden de hemel en de aarde in al hun rijkdom voltooid.' Op de zevende dag had God zijn werk voltooid. Op de zevende dag rustte Hij van het werk dat Hij gedaan had.

Lied *Gij komt tot ons in alle mooie dingen*

1. Gij komt tot ons, gans on - ver - wacht, in
2. Gij komt tot ons in 't mor - gen - uur, in

1. al - le mooi - e din - gen, in bloe - men, in de
2. dauw van nieu - we din - gen, in 't kind dat lacht, in

1. zon - ne-pracht, in 't lied dat wij nu zin - gen, in
2. licht en vuur, in 't lied dat wij U zin - gen, in

1. 't brood dat op de ta - fel staat, in 't hart dat blij en
2. 't woord dat Gij nu tot ons spreekt, in 't brood dat Gij hier

1. dank - baar slaat, in dui - zend, dui - zend din - gen.
2. met ons breekt, in dui - zend, dui - zend din - gen.

Lezing 2

Tekst van Vandana Shiva, milieu- en mensenrechtenactiviste uit India

Begrenzing en feestelijke beleving

leven met een 'cultuur van het genoeg' en toch de overvloed van het leven vieren?'

"Allereerst moeten we opnieuw het heilige erkennen,
wat fundamenteel neerkomt op het erkennen van grenzen.

Heilig betekent: overschrijd deze grenzen niet

Het zijn de volken van het Zuiden die schreeuwen: 'Buit ons niet langer uit, wij willen leven'

Het is het heilige vuur dat zegt: 'Doof mijn liefde, hoop en geloof niet met haat en geweld.'

De heilige aarde: 'Vergiftig mij niet, ik draag de levengevende kiemkracht voor mijn bewoners'

Het heilige woud: 'Kap mijn bomen niet, ik voed miljoenen levens met mijn vruchten'.

De heilige lucht: 'bezoedel mij niet, mijn rijke zuurstof maakt alle leven mogelijk'

De heilige rivier: 'Stop! Vervuil mijn water niet. Mensen, dieren en planten geef ik te drinken.'

Het heilige zaad: 'Waag het niet mij te verkopen, ik ben een geschenk.'

Grenzen stellen aan de menselijke gulzigheid is zonder twijfel een deel van de spiritualiteit die we nodig hebben. We moeten opnieuw leren neen te zeggen.

Positief komt het neer op een houding van: "wil je meer, neem dan minder." maar het is ook het kunnen vieren van de overvloed die aanwezig is.

Begrenzing en feestelijke beleving, dat zou een goede formulering zijn van wat ik bedoel met spiritualiteit."

Duiding en reflectie

Mens tussen werkdag en zondag

Beste allemaal hier in gebed en bezinning te samen. Corona beperkt onze mogelijkheden, maar mag ik jullie toch meteen aan het werk zetten? We hebben net 2 lezingen gehoord. Mag ik u vragen een zin, een gedachte te onderstrepen, die voor u belangrijk is in één of beide lezingen. Zet er meteen een + of -teken bij.

Er is ook nog een tweede vraag (eigenlijk twee):

1. Ziet ge tekens van hoop?
2. Hoe drukt gij die hoop uit? Wat is de uitdrukking van uw hoop?

Stille werktijd

Graag keer ik terug naar beide mooie lezingen van daarnet. De eerste is een stukje uit het scheppingsverhaal zoals het staat opgeschreven in de bijbel van de christenen. We komen er seffens op terug. De tweede komt van Vandana Shiva, een Indische wetenschapsfilosofe. Zij doet interdisciplinair onderzoek, waarbij gender en milieu steeds in de aandacht staan. Ze heeft dan ook een belangrijke rol in de andersglobalisme beweging. Ze verzamelt heel wat oude zaden en werkt rond het behoud van traditionele tuinbouwmethodes. Kortom een geweldige mevrouw.

Ik wil jullie een aantal uitspraken van haar niet onthouden:

- Ze stelt zich de vraag: er is de economische tijdbom en er is de ecologische tijdbom. Welke zal het eerst ontploffen?

De wereld stelt nog steeds volop in op economie. We blazen continu lucht in een ballon waar al een gat in zit.

Overheden zijn te log om oplossingen te zoeken. (En het woordje log heeft hier meer ladingen.) Frisse ideeën komen van onderen uit.

Maar ook van haar: **Mijn hart drijft mij, drijft mijn bewustzijn,... mijn geest.**

Nu terug naar het scheppingsverhaal:

Het zet ons aan het denken. Eerst schiep God de aarde, en dan ook de mens en alle levende wezens. Meer nog: er staat dat God de mens schiep naar zijn beeld. Daarmee bedoelt Hij dat de mens, elk mens, een bijzondere waardigheid heeft. Hij is in staat zichzelf te kennen, zich te beheersen, vrij te handelen en met andere mensen in gemeenschap te treden. God schiep ook andere levende wezens op aarde en Hij geeft ahw zijn gezag over aan de mensen. God werkte zes dagen en zag dan dat het goed was. Hij ruste uit van het werk. Dit is op de zevende dag.

Daarmee geeft God aan Israël het gebod mee dat **elke zevende dag** een rustdag, een Sabbat, dient te zijn. (Ook andere religies voortspuitend uit dezelfde bron, zoals het jodendom en islam hebben hun rustdag. De joden op zaterdag de islamieten op vrijdag.) Verderop in de bijbel lezen wij dat er **alle zeven jaar** ook een sabbatjaar dient ingevoerd, voor Israël en voor het land, waarbij het land in die periode volledige rust krijgt. Men zaaide niet en men oogstte enkel het noodzakelijke om te overleven en gastvrij te zijn. Tot slot werd na 7 x 7 of negenenveertig jaren, het Jubeljaar gevierd, het jaar van algemene vergeving en "bevrijding voor alle bewoners". De teller van bezittingen werd op nul gezet. Alles werd herverdeeld en er werd opnieuw begonnen.

In Indonesië heb ik bevolkingsgroepen gekend, de Tolaki en de Dani, die een leefwijze hadden met respect voor natuur en mens. De zogenaamde primitieven!

Wat merken wij hier bij ons vandaag?

Staan we niet behoorlijk ver van dit 'sabbat'-denken?

Heel recent verscheen een Oxfam-rapport waarin gesteld werd dat de allerrijksten door de Corona-crisis alleen maar sneller rijker zijn geworden, tot het dubbele toe.

We weten wat dit inhoudt: in veel gevallen gaat dit ten koste van het klimaat én de armste helft van de wereldbevolking. Armen die keihard moeten werken ten behoeve van die bovenklasse.

Armen die niet aan een fatsoenlijk inkomen en voldoende voedsel geraken En ironisch: de kleine groep van superrijken beweert ook dat ze keihard werken. En dat ze dan ook ten volle mogen genieten... Hoeveel armen, boeren en fabrieksarbeiders, werklozen kennen **7 werkdagen per week, en geen zondag?** Mensen tussen werkdag en zondag!

Ik pluk ook nog enkel gedachten uit Laudato Si, het meesterwerk van paus Franciscus. Hij geniet hiervoor waardering tot ver buiten de grenzen van de katholieke kerk.

De paus heeft het over ecologische bekering of de kracht van de ommekeer in onszelf.

De paus ziet dat verandering van binnenuit moet komen: uit je hart en uit je bewustzijn!

Hij houdt ons een spiegel voor, net zoals Jezus dat dikwijls deed. Luister maar.

Door onze wegwerpcultuur dreigt onze wereld te veranderen in een grote vuilnisbelt, zegt Franciscus. Vervuiling en verspilling tast ons milieu en onze levenskwaliteit aan. De tekens van deze tijd liegen er niet om: natuurlijke rijkdommen geraken uitgeput, drinkbaar water wordt schaars, de opwarming van de aarde zorgt voor wereldwijde natuurrampen. Onze relatie met zuster, moeder aarde is gecorrumpeerd.

Wat moeten wij doen? We kunnen vol verwachting naar anderen kijken, onze politieke leiders, maar dienen we ook niet naar onszelf te kijken? Om de verstoorde relaties met natuur en mens te herstellen is er een **bekering** nodig, - de paus gebruikt het woord bekering - een ommekeer van ons hart, zo stelt hij. Er schuilt immers geweld in ons hart.

Zijn we niet zo actief met allerlei bezig dat relaties tussen ons mensen stuk gaan. Ik betrap mij er zelf herhaaldelijk op: een bekende is ziek of overlijdt, en ik had geen tijd voor hem of haar. Ook onze relatie met de natuur verzuurt. Voorbeelden te over, denk ik. Hoe gaat gij naar de bakker zondagochtend? Te voet of met de fiets?

Ecologische bekering is een uitnodiging om terug aan te knopen bij al die gebroken relaties. Doorheen ontmoeting en innerlijke vrede mogen we verzoenen en herstellen, zegt de Paus. (LS 217). Ecologische bekering is weer leven op een andere snelheid.

En Franciscus gaat verder. Bekering en eenvoud zorgt ook voor **innerlijke vrede**. Hoeveel mensen hunkeren ernaar? Als we **te-vrede-n** zijn dan, nemen we genoegen met wat we hebben. Wij laten ons niet meer verleiden tot zaken die we eigenlijk niet nodig hebben. Wat is er in onze maatschappij een onnoemlijke drang om te kopen, te bezitten, te domineren, te consumeren? Verraadt dit niet een leegte in ons hart? Herhaalde consumptie is als een drug, we raken eraan verslaaft. Het zorgt enkel voor meer ver-strooi-ing, voor meer ver-veel-ing... Lijnrecht daartegenover staat **eenvoud en nederige dienstbaarheid**. Eenvoud opent ons hart en laat ons opnieuw luisteren naar onszelf, de

ander, de natuur, God... Eenvoud is geen dieet van ons lichaam, maar een dieet van ons hart. Laat ons werken aan die **Ommakeer**: luisteren naar onszelf, de ander, de natuur, God. Eenvoud brengt rust. Straffe taal van de oude kerkleider.

De gedachten van de paus zijn gemakkelijk te verstaan, maar voor ons mensen tussen 'werkdag en zondag' lijkt het moeilijk te realiseren.

Een wens? **Elke dag een beetje zondag aub!** Mens en natuur varen er wel bij.

(denk aan het sprietje gras van de kleine goedheid van Roger Burggraeve. Ook al wordt erop getrappeld, het richt zich nadien terug recht.)

Lied: *Bouwen aan een wereld van rechtvaardigheid*

1. Bou-wen aan een we - reld van recht - vaar - dig - heid,
2. Bou-wen aan een le - ven dat ver - wach - ting is.

1. wer-ken aan een we-reld, waar niets de men-sen on-der-scheidt.
2. Dan-ken om het le-ven, dat ons in hand ge - ge - ven is.

refrein

Uw hand in mijn hand: al - len zult Gij lei - den.

Uw Woord in mijn woord: al - len zult Gij troos - ten.

Uw lief - de in mijn hart: al - les wordt nieuw.

Voorbeden

Inleiding

In zijn encycliek *Laudato Si'*, zegt Paus Franciscus:

“ Laat deze tijd de geschiedenis ingaan als een tijdperk van ommekeer,
naar een nieuwe eerbied voor het leven
en de vastbeslotenheid om duurzame ontwikkeling te realiseren.”

Vanuit deze gedachte richten we onze voorbeden tot God:

1. Voor onze Moeder aarde, die gekwetst is en bedreigd door ons toedoen;
laten we haar beschermen en in ere houden.

Dat we onze ecologische zonde in de ogen zouden kijken
en met het herstel beginnen van relaties
en het genezen van deze gewonde wereld.

Heer God, wij willen biddend zingen:

Allen zingen:

Laat ons een bloem en wat gras dat nog groen is

Laat ons een boom en het zicht op de zee.

2. Voor de meest kwetsbare bewoners op deze aarde:
de thuislozen, de armsten, de uitgestotenen,
de klimaatslachtoffers van droogte, overstroming en hongersnood,
de planten en dieren die met uitsterven bedreigd zijn.
Laat ons inzien dat lijden en armoede niet hun schuld is.
Heer God, wij willen biddend zingen.

Allen. Laat ons een bloem ...

3. Voor de wereldleiders, die verantwoordelijkheid dragen,
en die door jonge mensen opgeroepen worden
werk te maken van een ernstig klimaatbeleid.
Dat ze hun keuzes verhelderen, plannen maken, en samenwerken,
Dat ze ons weghalen uit de dodende spiraal van armoede en ecologische vernietiging.
Heer God, wij willen biddend zingen:

Allen. Laat ons een bloem

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in God die onze Vader is
Kracht van aarde en alle leven,
Ruimte voor alle schepselen,
Leven, voor iedere mens zijn adem.

Allen: Hij heeft de wereld aan ons toevertrouwd,
de wereld als onze thuis, onze leefgemeenschap,
waarvan wij de behoeders mogen zijn.

Ik geloof in Jezus Christus, de mensgeworden zoon van God.

Allen: Hij heeft ons voorgeleefd wat liefde kan:
in ieder mens, veraf of dichtbij de medemens en leefgenoot aanschouwen.
Hij opent onze ogen en blijft aanwezig in Woord en Lichaam.

Ik geloof in gemeenschappen van mensen,
die in Gods Geest op zoek zijn naar nieuwe evenwichten in de wereld.

Allen: Ik wil meebouwen aan een nieuwe aarde,
waar duurzaamheid is in plaats van winst,
ecologisch handelen in plaats van roofbouw,
versobering in plaats van consumptie,
samenwerking in plaats van concurrentie.
En waar wij voortdurend elkaars genade zijn.
Amen.

Tafelgebed

Aanbrengen van de gaven

Samen met brood en wijn plaatsen we ook een schaal met aarde bij het altaar.
Onze mooie blauwe planeet is niet bedoeld als gebruiksvoorwerp.
De scheppende God gaf ons de aarde als een geschenk,
een plaats die ons draagt en voedt en die wij als een rentmeester willen
behoeden en bewaren.

Er komt ook een glazen karaf met water.
Water wordt schaars. Het wordt vergiftigd, verspild, vervuild.
Dit zuiver water, de kostbaarste grondstof op aarde,
onmisbaar voor al wat leeft, als symbool van alle natuurlijke hulpbronnen.

We zetten een korf met groenten op het altaar.
In een wereld van overvloed lijden meer dan 800 miljoen mensen honger.
De kennis en hulpmiddelen om voldoende voedsel te produceren is
ongelijk verdeeld. In de westerse wereld wordt er veel goed voedsel
verspild en weg gegooid, elders is er tekort.
Om onze ecologische voetafdruk te verkleinen
kiezen we best voor duurzame tuinbouw in eigen buurt.

Allah, Adonai, God

Gij éne, en onverdeelde, schepper van hemel en aarde;
Gij levende die leven doet en werkt door onze handen om de chaos te ordenen tot
menswaardig bestaan,
om iedere woestijn te transformeren tot een hangende tuin van vruchtbaarheid en
overvloed.
Gij barmhartige, die de zon doet schijnen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen
en die de dadels laat groeien voor sterken en zwakken.
Zie ons, verdraag ons, en stuw ons in de richting van een nieuwe en geheele aarde, naar
een samenleving,
gevestigd op gerechtigheid en vrede.

Allah, Adonai, God

Gij die ons wegroept uit alle dodelijke regimes en systemen naar een structuur van leven.
Gij die Abraham geroepen hebt om weg te trekken uit het land van de dood
en de ongewisse weg te gaan naar een land van goed en eerlijk leven.
Gij die ons profeten stuurt, Mozes en Mohammed
om ons opnieuw te brengen in het spoor van Abraham.
Zie ons, verdraag ons, en geef ons oog en oor voor uw profeten in ons midden.

Allah, Adonai, God

Gij die ons het graan en de druiven hebt gegeven om te leven en te laten leven.
Gij die de aarde hebt gewild als een tuin met moeskruidentjes en bloemen om van te eten en
te genieten.
Gij die ons de profeet Jezus hebt gestuurd om ons te leren het goede van de aarde te delen.
Zie ons, verdraag ons, en breng ons bijeen rond de tafel van Jezus, waar het brood
gebroken wordt met allen
en waar de beker van vreugde aan niemand voorbij zal gaan.

Allah, Adonai, God

Gij die ons doet bidden met het gezicht naar Mekka, Jeruzalem, naar de stad van uw
toekomst.
Gij die ons verlangen zijt naar een nieuwe aarde.

Gij die ons tot volkeren en rassen hebt gemaakt, opdat wij elkaar zouden leren kennen en komen tot een nieuw verband van zusters en broeders.

Verhaast in ons die toekomst, die nieuwste geschiedenis van enkel nog verschil in creativiteit,

in lof en eer aan U. Oh, Allah, Adonai, God !

Delen van brood - Drinken van de wijn met heildronk op mensen en wensen

Tijdens de bedeling: zacht orgelmuziek

Het Onze Vader volgens pater Marco Arana uit Peru

Onze Vader, die zijt in het veld, in de zee, in de rivier,
in de bergen, in de woestijn en in de stad
geheiligd zij uw schepping,
vol van ontwikkeling, kracht en leven.

Uw wijsheid kome, opdat we de schoonheid die we kregen,
zouden beschermen en ontwikkelen.
we genieten ervan in bloemen, het water en in de vruchtbare
moeder aarde, in de warme adem van de zon
en in de frisse schaduw van de nacht.

Uw wil geschiede, Heer, zodat we mens worden
naar uw beeld en gelijkenis,
zodat we de uitdaging aangaan uw schepping te behoeden.

Geef ons elke dag verwondering om het frisse groen
in de weide, in het bos, in de tuin en in de grond
en verontwaardiging omwille van de vervuiling.

Vergeef ons ons gebrek aan verantwoordelijkheid,
waardoor we niet zorgen voor wat we gekregen hebben.
laat ons met liefde en kracht overtuigend zijn
om werken van vernieling te staken.

Laat ons niet vervallen in de verwoestijning, ten gevolge van
de mijnbouw, van ontginning en consumptie, die naar de dood
leidt, die uw werken ontkent en die uw leven vernietigt.
En bevrijdt ons van lafheid en meeloperij,
opdat onze levens zich omvormen tot een dynamische kracht
die leven geeft.

Amen

Slotgebed God die leven heeft gegeven

God van het Heelal,
Laat ons wakker worden, laat het ons bewust worden...
Gij werkt in de stenen, Gij ademt in de planten, Gij droomt in de dieren,
Gij wordt wakker in de mensen.
Maak dat ik dit zien kan,
zodat ik vol schroom en eerbied in dit leven kan staan.
Amen

Vredewens

Als het zo is,
dat wij door zijn woorden van vrede en rechtvaardigheid zijn geraakt
en door zijn liefde voor mens en natuur zijn aangestoken,
laat dan in ons midden geen wantrouwen zijn,
maar een uitzuiverend opbouwend verlangen, tot het aansluit bij Gods wil.
Moge dat onze vredewens zijn aan elkaar

Inleiding op de tentoonstelling

- Eerst geven we stem aan de inheemse bevolking met het filmpje:

Júlia woont tussen de branden in het Amazonewoud.

Schrijver David Van Reybrouck zegt over onze relatie met de derde wereld in zijn boek *Revolusi*:

Kolonialisme is niet langer iets territoriaals maar iets temporeels geworden; het ergste ligt wellicht niet achter ons, maar voor ons. Wij gedragen ons als de kolonistoren van toekomstige generaties. Wij ontnemen hen hun vrijheid, hun gezondheid, misschien zelfs hun leven, net zoals kolonialen dat in het verleden deden. Wij doen alsof zij er niet zijn, alsof hun land het onze is, alsof hun wereld leeg is, alsof wij zomaar mogen graaien in de daar voorradige grondstoffen: drinkbaar water, vruchtbare grond, gezonde lucht...er niet aan de denkend dat zij die grondstoffen misschien ook nodig zullen hebben. Wij plunderen onze kleinkinderen, wij bestelen onze kinderen, wij vergiftigen ons kroost."

Wij kunnen nog toevoegen:

we zien ook een nieuwe vorm van slimme kolonisatie door China. Niet een land binnenvallen om te roven, maar net om te 'helpen' mits betaling, waardoor nieuwe afhankelijkheid gecreëerd wordt.

Ik nodig jullie uit om bij het buitengaan een rondgang rond de panelen te maken
(tentoonstelling gemaakt door de werkgroep "Grootouders voor het klimaat, Limburg)

Zegen en Zending

Moge de eeuwige ons blijven leren elkaar te zegenen en te behoeden
dat wij ons keren naar elkaar en niet uit het oog verliezen
allen die aan onze zorgen zijn toevertrouwd.
Hij zegene en Hij behoeede ons
moge zijn aangezicht over ons lichten en genade ons deel zijn.

Slotlied

1. God, die le - ven hebt ge - ge - ven in der aar - de schoot,
2. Niet voor schu - ren, die niet du - ren, gaaft Gij vrucht - baar - heid,
3. Maar wij rij - ken, ach, wij blij - ken hard en on - ver - stoord.
4. Wil dan ge - ven, dat ons le - ven zelf ook vrucht - baar zij.

1. al - le vrucht der vel - den moe - ten w' U ver - gel - den,
2. maar op - dat op aar - de, in uw goe - de gaar - de,
3. O - pen on - ze o - ren, Heer, op - dat wij ho - ren
4. Laat in goe - de da - den 't woord van uw ge - na - de

1. dank voor 't daag - lijks brood.
2. nie - mand hon - ger lijdt.
3. 't roe - pen aan de poort.
4. op - gaan, sterk en vrij.

Delen van symbool: bankbiljet met zaadjes

Mededelingen: Omhaling ten voordele van 11.11.11.
Graag je naam op de wenskaarten voor de zieken